

Eva Cisárová–Mináriková

Eva Cisárová – Mináriková sa narodila 16. decembra 1945 v Cíferi. V rokoch 1961 – 65 študovala na Strední průmyslové škole textilní v Brně u prof. Bohdana Mrázka textilnú designatúru. Po maturite 1966 – 72 pokračovala na Vysokej škole Výtvarných umení v Bratislave, v ateliéri voľnej tvorby a gobelínu u prof. Petra Matejku. Absolventka v slobodnom povolani autorsky tká tapisérie. Kolážovo vkomponováva fragmenty kópií gotických francúzskych a renesančných bruselských gobelínov do štrukturálneho väzbebného rôznorodomateriálového tkania, vo vzájomnej konfrontácii plošných, transparentných a reliéfnopriestorových polôh. V r.1989 vyhráva konkurz na pedagogické pôsobenie na VŠVU, kde zakladá ateliér voľnej textilnej tvorby a od r. 1995 i reštaurovanie historických textílií. Svoje tapisérie vystavovala na čs. výstavách tapisérií i na medzinárodných trienále (Paríž, Praha, Varšava, Lodž, Budapešť, Riga, Vilnius, Berlín, Mnichov, Havana, Gdaňsk, Kalkata, Fribourg, Skóvde. Lisabon, Sovinec, Szombathely, Washington, Londýn, Benátky, Graz, Bregenz) a na 13 samostatných výstavách doma i v zahraničí (Praha, Frýdek-Místek, Bregenz, Bruntál). V súčasnosti vytvára textilné paradoxy – zväčšeniny kníh. Používa vzorkovníky a monogramy z 19. stor. a zozbierané textilné ready mady.

Foto: Tibor Somogyi

Textilná tvorba Evy Cisárovej–Minárikovej je v slovenskej výtvarnej verejnosti prítomná od začiatku sedemdesiatych rokov dvadsiatoho storočia, kedy absolvovala štúdium na VŠVU v Oddelení voľnej maľby a gobelínu u profesora Petra Matejku. Nevieravo a nenápadne, bez nároku na pochvaly a velebenie sprevádza po desiatročia tvorbu svojej výtvarnej generácie.

S plnou silou zažiarili tapisérie Evy Cisárovej–Minárikovej hádam až na prvej skutočne autorskej výstave jej tvorby v roku 2009 v Nových Zámkoch a potom v roku 2010 v Trnave. Dôvodom sú dve základné vlastnosti jej diela, ktoré opisali autorky novozámockého katalogu, kurátorka Magdaléna Klobučníková a výtvarná teoretička Eugénia Sikorová. Magdaléna Klobučníková si všimla, ako Eva Cisárová–Mináriková nadväzuje na tradíciu európskej tapisérie, ale aj lokálnej a regionálnej tradície umeleckého remesla a napísala, že „autorka je dušou i telom textilná výtvarníčka“, pričom dôraz je na oboch zložkách spojenia, na výtvarnom vídení aj na textilnom materiáli. Eugénia Sikorová zase poukázala na to, že Eva Cisárová–Mináriková „prezentuje recyklovaný plstený materiál a fragmenty rôznych predmetov, ktoré už odžili svoj užitočný čas a dnes oživujú našu pamäť“, čím vzniká vzácne prepojenie inovatívnej kreativity s kultúrnou pamäťou.

V prvom prípade ide o to, čo je v dnešnom čase nových médií, technicky banalizujúcich materiál zriedkavé – o zmysel pre faktúru, pre materiál, pre to, že jej tapisérie sú utkané, že sú akýmsi patch workom, uzlami uzlov a rozkošou z postupov, viazaných na materiál textílií, ktorými sa techné vo svojej materiálnosti mení na poesis, čím sa stávajú estetickým artefaktom. Povedané jednoduchším jazykom. Eva Cisárová–Mináriková svojimi tapisériami vytvára „nové textilné väzby“, ale vždy v nich cítime aj pôvodnú remeselnú dokonalosť, to, že tradícia neumožňuje premutácie pokusov a omylov, ako je to pri nových médiách. Tkanie je založené na opakovaní starodávnych vzorcov a zároveň na jedinečnosti práce s materiálom, ktorá v sebe obsahuje napätie medzi vnútornou istotou, danou povahou materiálu a umeleckej imaginácie, ktorá danosť materiálu narúša. Toto napätie a riskantnosť v sebe napokon obsahuje už mýtos o tkáčke Arachné, ktorá chcela ako umelkyňa súperiť s božskou Pallas Aténou.

V druhom prípade ide o prístup Evy Cisárovej–Minárikovej k témam. Fakticky – tak ako je to vo výtvarnom umení celej generácie – sú jej tapisérie dvojzložkové a dvojločné, vyklonené na dve strany. Sú citátni, parafrázami a alúziami, raz pastišmi, inokedy travestiami a zriedkavejšie aj paródiami pôvodných vzorov a vzorcov. Často sú dokonca dvojité citátni starých majstrov a súčasníkov. Sú však takmer vždy aj akýmsi znakmi priazne, ktoré robí divákovi potešenie identifikovať; počtami Ovidiovým

Metamorfózam, flámskej tapisérii, svadobnej hostine z roka 1530, celej tradícii uzlov a uzlíkov, siahajúcich od starovekej tapisérie po Jiřího Koláča, ale azda najväčšími odkazmi k spriazneným autorom skupiny A-R, pri ktorých diskretné, ale niekedy aj rozmarne obnažene odkazuje na Kláru Bočkovú, Ladislava Čamého, Igora Minárika, Deža Tótha, Ofisa Lauberta, ale aj na výberovo príbuzné fantastické topografie Ladislava Nováka či výtvarné stratégie Jiřího Kmentu.

Tvorba Evy Cisárovej–Minárikovej v sebe spája trpezlivosť a vyznanie remeslu s estetickým potešením, ktoré spôsobuje tým, čo sa pozerajú a chcú vidieť. Je radosťou chválu pôvodne neoddelenej podoby materiálnosti a poetickosti umenia a v tom je vzácna.

Peter Zajac

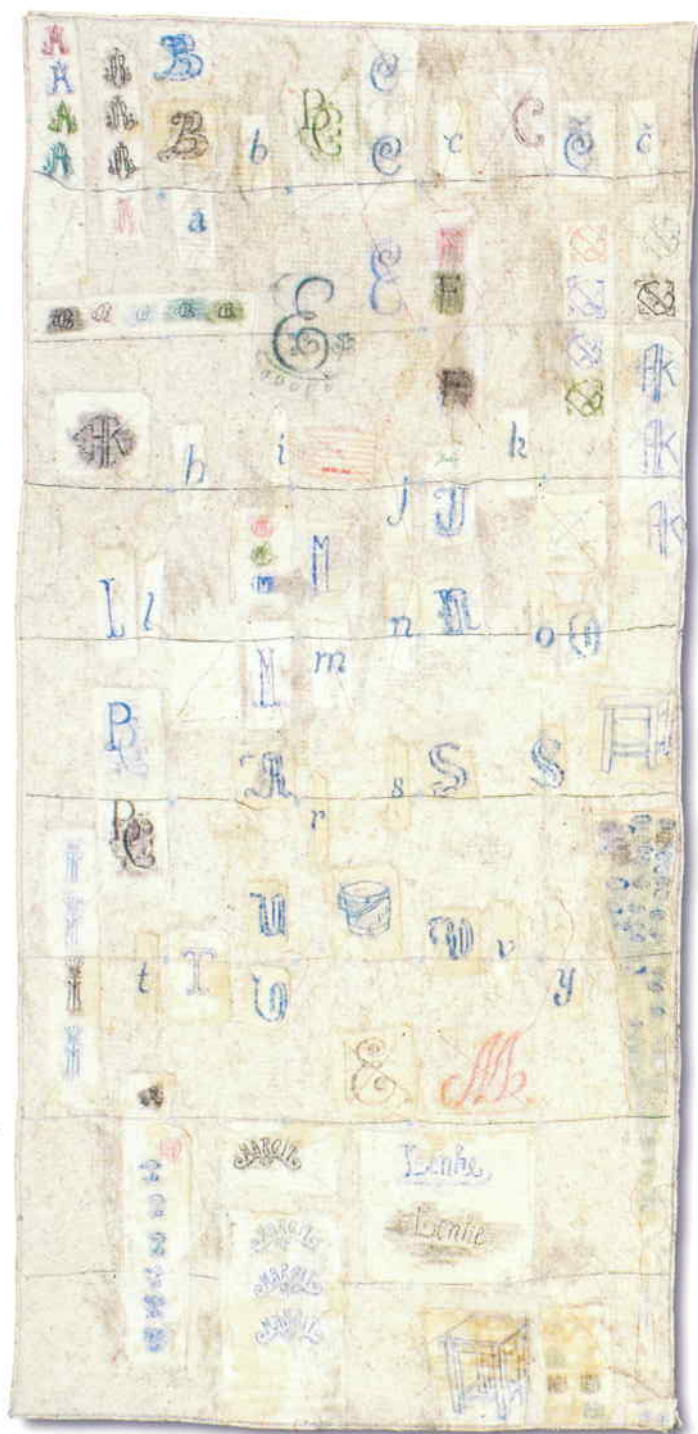
... Sériu malých, rovnakých formátov transparentných tapisérií realizuje z priemyselného lana, strihaných zvyškov textílií, níť, bavniiek, ktoré používa v kombinácii s medeným či farebným drôtkom. Tieto i ďalšie následné diela tvorí z rôznych druhov textilných, prírodných i priemyselných odpadových materiálov a novými technologickými postupmi rieši aj variabilitu ich prezentácie. Závesné práce sú prevažne obojstranné s možnosťou inštalácie v priestore, majú formu leporela alebo objektu. Následne vytvára rad diel s dominantným výtvarným prvkom – uzlom. Samotný uzol ako jednoduché zviazanie zväzku níť, uzol ako kaligrafický znak, znásobenie kaligrafických znakov do riadkov v kaligrafických zápisníkoch, kde stránky zápisníka sú z perforovaného plátna a obojstranne viazané uzly z bavlnenej osnovy. Neskôr do uzlov vkladá použité nájdene či zozbierané artefakty, ktoré v nových kontextoch nadobúdajú nové významy. V závere deväťdesiatych rokov plátno nahradí netkanou textíliou a recyklovanou textíliou. Vytvára rad knižných objektov. Pôsobivé vzorkovníky a abecedníky písma zo zozbieraných iniciál, stužiek, nášiviek, ktoré frotuje alebo priamo umiestňuje na stránky zošita. Detiské, hravé, ľudové, meštianske, exportné i importné, textílné i prírodné fragmenty umiestňuje v šlabikári, knihách i leporelách do nových súvislostí. Knižné objekty po roku 2000 sú realizované kombináciou techník, historických listín a textílií, s vložením prírodných fragmentov a maliarskymi zásahmi. Posledným okruhom tvorby zastúpeným na výstave je textilná miniatúra, ktorú autorka realizuje pre domáce i zahraničné prehliadky od začiatku deväťdesiatych rokov. Rad efektívnych variabilných objektov a šperkov vzniká použitím zápästkovej techniky, prevzatej z ľudového umenia. Aj v tejto oblasti tvorby autorka pracuje so zbierkou iniciál. Ich výnimočnosť umocňuje vložením do sklenených škatuliek, čím nadobúdajú funkciu osobných relikvárov.

Magda Klobučníková

Galerie Magna, Bieblova 3, 702 00 Ostrava / výstava potrvá od 25.8. do 29.9.2010

Tento projekt je realizovaný za finančnej podpory statutárneho mesta Ostravy a Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz

Kaligrafický zápisník III. A IV., 1997, textilná koláž, monogramy, ready mady (netkaný textil NETEX), splstená vlna, 135 x 60 cm

Foto: Pavol Breier